

Б. Кошова*, Л. Малик (Львів, УКРАЇНА)**

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ З УРАХУВАННЯМ ПРИНЦИПІВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

** Інститут сталого розвитку ім. В.Чорновола, Національний університет «Львівська політехніка», 79013 Львів, вул. С.Бандери, 12, електронна пошта: bohdana.r.brunets@lpnu.ua*
*** Національний лісотехнічний університет України, 79057 Львів, вул. Генерала Чупринки, 103, електронна пошта: lubamalik@mail.ru*

Господарські процеси, котрі сьогодні відбуваються у світі відзначаються значним динамізмом, здійснення котрого є можливим лише завдяки застосуванню новітніх технологій. Можливості виникаючі внаслідок їх застосування в одній сфері діяльності часто спонукають до необхідності проведення змін в іншій сфері. Саме таким яскравим прикладом є вплив науково-технічного прогресу на стан соціально-економічного життя населення, котрий за умов нарощення темпів виробничо-господарських процесів призвів до необхідності значного удосконалення елементів інфраструктури, синергійний ефект розвитку котрої на початкових етапах важко було передбачити.

На зародковому етапі зміст поняття «інфраструктура» охоплювало всі умови навколишнього суспільного середовища, необхідних для того, щоб приватна промисловість була в змозі зробити перший ривок. Більш детально дане поняття висвітлено у великому енциклопедичному словнику, під змістом котрої розуміється (від лат. *infra* - нижче, під, і *structura* - побудова, розташування) - сукупність споруд, будинків, систем і служб, необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва й забезпечення умов життєдіяльності суспільства. Розрізняють виробничу (дороги, канали, порти, склади, системи зв'язку й ін.) і соціальну (школи, лікарні, театри, стадіони й ін.) інфраструктуру. Іноді терміном "інфраструктура" позначають комплекс так званих інфраструктурних галузей господарства (транспорт, зв'язок, освіта, охорона здоров'я й ін.) [1].

Ускладнення міжгалузевих зв'язків та необхідність ефективного управління складовими інфраструктури призвело до умовного її поділу на виробничу, соціальну, інституційну, інформаційну, інноваційну, екологічну та туристичну.

Туристична сфера, у процесі здійснення своєї діяльності, є одним із найактивніших споживачів набутих благ суспільством і виокремлення поняття інфраструктури туризму є необхідністю зумовленою його масовістю та набуттям значної ваги в умовах важливості диверсифікації ризиків національної економіки.

Інфраструктуру туризму умовно у зв'язку із високою ступінню взаємозв'язків з іншими галузями народного господарства розподіляють на три групи: до первинної належать - підприємства та організації з послуг розміщення (готелі, кемпінги, і т.п.), до вторинної групи належать – заклади обслуговування як туристів так і місцевого населення (заклади побутового обслуговування, харчування, торгівлі, транспорт і т.п.); до третинної групи належать – організації котрі обслуговують населення країни [2, с.61].

Таким чином, принципами її формування є:

1. принцип стійкості. Передбачає необхідність розгляду інфраструктури як стійкої системи із внутрішніми взаємозв'язками, котрі відіграють чи не найважливішу роль у відтворювальному процесі на національному, регіональному та міжнародному рівнях. Суттєвим недоліком у даному випадку є неможливість проведення просторових перетворень, адже докорінна реконструкція інфраструктури призводить до колосальних витрат.

2. принцип цілісності закладений у трактуванні її сутності. Підтвердженням такої думки є трактування М. Й. Хорунжия, котрий під інфраструктурою розглядає сукупність елементів продуктивних сил у вигляді галузей, виробництв і видів діяльності, які надають цілісного характеру як усій національній економіці, так і окремим сферам та комплексам, функціональне призначення яких полягає, по-перше, у створенні загальних умов, що забезпечують ефективне функціонування основного виробництва, і, по-друге, у забезпеченні відтворення робочої сили [3].

3. принцип функціональної необхідності. Функціональність обумовлює корисність її існування.

4. принцип комплексності. Розвиток одного інфраструктурного елементу призводить до необхідності появи іншого, що у поєднанні дає синергетичний ефект.

5. принцип взаємодоповнення полягає у неможливості розвитку одного інфраструктурного елементу без наявності іншого. Яскравим прикладом є важливість розвитку транспортної інфраструктури (наявність вздовж автотрас - АЗС, закладів харчування, мотелів і т.п.)

Враховуючи специфіку надання туристичних послуг у процесі впровадження інновацій у туристичну інфраструктуру слід дотримуватись таких принципів:

1. Науковості, що полягає у використанні наукових знань і методів для реалізації інновацій, відповідних потребам туристів.

2. Системності. Розроблена стратегія інноваційного розвитку сфери туризму в регіоні повинна враховувати фактори і умови, необхідні для задоволення потреб людей у відпочинку; ресурсні можливості регіону (економічні, фінансові, кадрові та інші); соціальний вплив на суспільство; фактори зовнішнього середовища.

3. Відповідності інновації потребам туристів. Пропонуються тільки ті нововведення, які дійсно потрібні клієнтам, а не ті, які може виробити і впровадити туристична організація.

4. Позитивності результатів, що складається у попередженні нерозумного, не продуманого створення та впровадження нововведення, яке може бути небезпечно, по-перше для туриста, по-друге для конкретного підприємства, по-третє для біосфери і суспільства в цілому.

5. Іманентності інвестиційним процесам. Для проведення необхідних досліджень, розробки та матеріалізації інновацій використовуються інвестиційні ресурси, ефективність яких визначається ступенем значущості і масштабністю нововведень.

6. Відповідності інноваційної діяльності та її результатів (нововведень) рівню розвитку суспільства.

7. Зв'язності. Процес нововведення закінчується появою на ринку продукту, який має на певному етапі свого життєвого циклу викликати потребу (стимулювати

ідею) створення наступного нововведення і забезпечувати фінансову підтримку цього процесу.

8. Безпеки. Будь-яке нововведення повинне гарантувати відсутність шкоди для людини і навколишнього його середовища.

Застосування інновацій у туристичній сфері дає змогу значно спростити методику отримання туристичної послуги, починаючи від процесу інформування про неї, закінчуючи її кінцевим споживанням. Значний поступ у даному напрямку дало змогу зробити виникнення мережі Інтернет, застосування котрої у повсякденному житті призвело до спрощення обміну інформацією. Набуття масовості її використання різними групами населення, завдяки появі найрізноманітніших підтримувачів даної функції (нетбуків, ноутбуків, смартфонів і т.д.), пропагандою соціальних мереж дали змогу значно удосконалити методи реалізації маркетингового циклу в туризмі.

На жаль, використання он-лайн операцій для отримання інформації про можливість бронювання туристичних послуг, купівлі квитків та розрахунків на українському туристичному ринку використовується неповністю, адже вимагає значних удосконалень у правовому аспекті та готовності споживачів до такого типу нововведень. Проведені дослідження свідчать, що лише близько 17% вітчизняних туристичних фірм мають власний сайт, у інших він або взагалі відсутній, або містить застарілу інформацію й не оновлювався з моменту створення. На сайтах в основному розміщується реклама підприємства (86%) і турів (86%), дані про його діяльність (79,1%) та умови бронювання турів (72,1%) [4].

Зважаючи на стрімкі глобалізаційні процеси, котрі відбуваються останні 50 років у суспільстві, гостро постала необхідність проведення відкритої державної політики, уніфікації та ратифікації міжнародних правил, норм та процедур з дотримання юридичних стандартів щодо прав людини, налагодження взаємозв'язків та ділових стосунків із діловими партнерами.

Всесвітній рух за спрощення системи перетину кордонів, підвищення рівня освіченості, зростання добробуту населення, інтернаціоналізація ділових відносин та відкритість доступу до інформації, створює нові можливості культурного обміну між різними країнами світу, одним з методів досягнення якого є зростання активності туристичного руху із застосуванням сучасних інфраструктурних елементів.

Сьогодні важливим залишається завдання впровадження сучасних законодавчих актів на рівні держави щодо структурної побудови інфраструктури туризму на засадах сталого розвитку, реалізація котрих повинна здійснюватись на основі науково-дослідного обґрунтування з врахуванням інтересів суміжних галузей.

Література

1. Великий енциклопедичний словник [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vedu.ru/BigEncDic/24166>
2. Азар В. И. Экономика и организация туризма./ В. И. Азар. – М. : Экономика, 1972. - 182с.
3. Хорунжий М. Й. Організація агропромислового комплексу: [підручник] / Хорунжий М. Й. – К.: КНЕУ, 2001. – 382 с
4. З Мельниченко С. Вплив інформаційних технологій на маркетинг туристичних підприємств /Мельниченко С. //Вісник КНТЕУ. – 2007. – №5. – С.68-74.